

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**76-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

14 травня – 23 травня 2024 р.

СЕКЦІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

УДК 378.011.3-051:159.92

*Є.Г.Хоменко, доктор філософії
завідувачка кафедри психології та педагогіки,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Останніми часами модернізація системи вищої освіти передбачає суттєві зміни, що зумовлюють зміни внутрішньої і зовнішньої взаємодії її підсистем. Пріоритети освіти визначаються, насамперед, широким суспільним запитом на самостійне здобуття знань студентами, на інтерактивну форму навчання, на освоєння ними нових дистанційних форм навчання тощо. Основним напрямом діяльності вищої школи на сьогоднішній є задоволення потреб особистості в знаннях, які б дозволили не тільки адаптуватися в сучасному світі, а й сформувати професійно культурних фахівців. Безумовно, це потребує відповідного кадрового супроводу і найшвидшого втілення в життя цілеспрямованої програми підготовки педагогічних кадрів вузу, тобто відповідної підготовки викладачів вищої школи.

У структурі педагогічної праці значне місце займає організаторська діяльність, результативність якої напряму залежить від готовності майбутнього педагога до виконання організаційно-управлінських функцій. Л. В. Кондрашова, аналізуючи змістовну сторону і сутність організаторської діяльності педагога, вважає, що її результативність буде тим більша, чим краще він зможе залучити студентів у колективну пізнавальну діяльність, допомогти кожному її учаснику визначити особисту стратегію і тактику в ній у відповідності з можливостями, здібностями, інтересами [3].

Н. В. Кузьміна, досліджуючи природу педагогічної праці, акцентує увагу на організаційно-управлінській функції, на її двох аспектах: організації самого себе педагогом та організацію студентів. Багато дослідників реалізацію цієї функції в практичній педагогічній роботі пов'язують з особистісними якостями педагога.

Розглядаючи модель структури організаторських здібностей особистості, Л.І. Уманський включає організаторське чуття (психологічна кмітливість, практичний психологічний розум, психологічний такт), здатність до емоційно-вольового впливу (суспільна енергійність, вимогливість, критичність) та схильність до організації діяльності (здатність до самостійної організаторської діяльності, виконання функції організатора і відповідальність за роботу інших людей у важких і несприятливих умовах, потреба здійснювати організаторську діяльність і постійну готовність братися за неї, отримання позитивних емоцій від її здійснення) [4].

В свою чергу Н.Л. Коломінський виділяв компетентнісні здібності організатора як один з компонентів у характеристиці здібностей менеджера освіти [5]. Дж. Равен, розглядаючи види компетентності, фактично виділяє серед них ряд таких, що пов'язані зі здатністю до організації: тенденція до більш чіткого розуміння цінностей і установок по відношенню до конкретної мети; тенденція контролювати свою діяльність; залучення емоцій в процес діяльності; готовність і здатність навчатися самостійно; пошук і використання зворотнього зв'язку; впевненість в собі; самоконтроль; адаптивність; відсутність почуття безпомічності; схильність до міркувань про майбутнє; звичка до абстрагування; увага до проблем, пов'язаних з досягненням мети; самостійність, оригінальність та критичність мислення; готовність вирішувати складні та суперечливі проблеми; дослідження середовища для виявлення його можливостей та ресурсів; готовність йти на помірний ризик та інновації; відсутність фаталізму; впевненість в позитивному ставленні суспільства до новацій та знання про особливості їх використання; установка на взаємний виграв і широту перспективи; наполегливість, довіра, ставлення до правил як вказівок бажаних способів поведінки; відповідальність; здатність до співробітництва заради мети; здатність до спонукання інших; здатність прислухатися до думки інших та розв'язувати конфлікти; готовність дозволяти іншим приймати самостійні рішення; здатність ефективно працювати в якості підлеглого; терпимість по відношенню до різних стилів життя; розуміння плюралістичної поведінки; готовність до організаційного і суспільного планування [6].

Отже, організаторські здібності у діяльності педагогі вищої школи відіграють досить важливу роль, як аспект викладацької компетентності, адже організація власної діяльності веде за собою організованість учнів, якісне виконання обов'язків та розвиток пізнавального інтересу студентів.

Література

1. Доцевич Т. І. Організаторські здібності у структурі метакогнітивної компетентності викладача вищої школи. *Вісник Національного університету оборони України*. 2014. № 1. С. 208-214.
2. Мирончук Н. М. Педагогічні та психологічні чинники професійного здоров'я викладача вищої школи. *Проблеми освіти: наук.-метод. зб.* 2016. 542 с.
3. Семенова О. О. Організаторська діяльність як засіб формування функціональної компетентності майбутнього педагога. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету Україна*. 2011. № 4. С. 149-151.
4. Федоренко В. С., В'ячеславович Ш. П., Костиця І. В. Формування організаційних здібностей майбутніх педагогів вищої школи. *Сучасна гуманітарна наука в інтерпретації молодих дослідників*. 2023. С. 184.
5. Шестопалюк О. В. Формування професійної компетентності викладача ВНЗ. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2011. № 28. С. 3-9.